

Quique acies Libycas, Romanaque praelia dixit,
 Et Marius scripti dexter in omne genus.
 Trinacriusque sua Perseidos auctor & actor,
 Tantalida reducis, Tyndaridosque Lupus,
 Et qui Mæonidam Phæacida vertit, & una
 Pindaricæ fidicem tu quoque Rufe lyræ.
 Musaque Turani Tragicis innixa cothurnis,
 Et tua cum focco Musa Melisse levis.
 Cum Varus Gracchusque darent fera dicta tyranni,
 Callimachi Proculus molle teneret iter.
 Tityrus antiquas & erat qui pasceret herbas,
 Aptaque venanti gratius arma daret.
 Naiadas à Satyris caneret Fontanus amatas,
 Clauderet imparibus verba Capella modis.
 Cumque forent alii, quorum mihi cuncta referre
 Nomina longa mora est, carmina vulgus habet.
 Essent & juvenes, quorum quod inedita causa est,
 Appellandorum nil mihi juris adest.
 Te tamen in turba non Ausim Cotta silere,
 Pieridum numen, præsidiumque fori.
 Maternos Cottas cui, Messalæque paternos
 Maxima nobilitas ingeminata dedit.
 Dicere si fas est, claro mea nomine Musa,
 Atque inter tantos quæ legeretur, erat.
 Ergo summatum patria proscindere livor
 Desine, neu cineres sparge cruento meos.
 Omnia perdidimus, tantummodo vita relicta est,
 Præbeat ut sensum materiamque malis.
 Quid juvat extinctos ferrum demittere in artus?
 Non habet in nobis tam nova plaga locum.

*

PUBLII OVIDII NASONIS

LIBELLUS

IN IBIN,

Ex Editione Andreae Naugerii;

ARGUMENTUM.

Ibis Ovidii nomen maledictis ubique lacerabat, at-
 que ipsum falsis criminationibus in invidiam at-
 que odium vocabat. Tum ejus uxorem perpetuis
 flagitationibus sollicitabat. Denique tamquam
 vulturius fortunis ejus inhians, quas naufragii
 sui tabulas appellat, ipsum ad extremam inopiam
 redigere conabatur: & profiteretur se Callimachum
 imitari, à quo Appollonius Rhodius, Ibis nomine
 ornatus, diris, & execrationibus devotus est.
 Salvagnius suspicatur Higynum esse, quem Ovidius
 Ibin appellat, illum inquam, de quo Svetonius
 meminit lib. de claris Grammaticis: is autem est,
 cujus mythologici libri, omnium manibus triti,
 supersunt.

Tempus ad hoc, lustris jam bis mihi quinque peractis,
 Omne fuit Musæ carmen inerme meæ.
 Nullaque, quæ possit, scriptis tot millibus exstat
 Littera Nasonis, sanguinolenta legi.
 Nec quemquam nostri, nisi nos, læsere libelli,
 Artificis periit cum caput Arte sua.
 Unus [& hoc ipsum est injuria magna] perennem
 Candoris titulum non finit esse mei.
 Quisquis is est (nam nomen adhuc utcumque tacebo)
 Cogit inasuetas sumere telæ manus.

Ille relegatum gelidos Aquilonis ad ortus
 Non fuit exilio delituisse suo.
 Vulneraque immittis requiem quaerentia verax:
 Jactat & in toto verba canina foro.
 Perpetuoque mihi sociatam fœdere lecti
 Non patitur miseri funera flere viri.
 Cumque ego quassa meâ complector membra carinæ
 Naufragi tabulas pugnat habere mei.
 Et qui debuerat subitas extinguere flammâs,
 Is prædam medio raptor ab igne petit.
 Nititur ut profugæ desint alimenta fenestæ,
 Heu quanto nostris dignior ipse malis!
 Di melius! quorum longe mihi maximus ille est,
 Qui nostras inopes noluit esse vias.
 Huic igitur meritas grates, ubicumque licebit,
 Pro tam mansueto pectore semper agam.
 Audiet hæc Pontus: faciat quoque sortitan idem,
 Terra sit ut propior testificanda mihi.
 At tibi, calcasti qui me, violente, jacentem,
 Quamlibet & misero debitus hostis ero.
 Desinet esse prius contrarius ignibus humor,
 Junctaque cum Luna lumina Solis erunt.
 Parsque eadem cæli Zephyros emittet, & Euros,
 Et tepidus gelido flabit ab axe Notus.
 Et nova fraterno veniet concordia fumo,
 Quem vetus accensa separat ira pyra.
 Et ver Autumnus, brumæ miscbitur æstas,
 Atque eadem regio vesper & ortus erunt.
 Quam mihi sit tecum positus quæ sampsimus, armis
 Gratia, commissis, improbe, rupta tuis.
 Quam dolor hic unquam spatio evanescere possit
 Leniat aut odium tempus, & hora meum.
 Pax erit hæc nobis, donec mihi vita manebit,
 Cum pecore infirmo quæ solet esse lupis.
 Prima quidem capto committam prælia versu:
 Non soleant quamvis hoc pede bella geri.
 Utque petit primo plenum flævantis arenæ
 Nondum calfacti velitis hasta solum.

Sic

Sic ego te ferro nondum jaculabor acuto,
 Protinus invifum nec petet hasta caput.
 Et neque nomen in hoc, nec dicam facta libello:
 Teque brevi, qui sis, diffimulare sinam.
 Postmodo si perges, in te mihi liber Jambus,
 Tincta Lycambeo sanguine tela dabit.
 Nunc quo Battiades inimicum devovet Ibin,
 Hoc ego devoveo teque tuosque modo.
 Utque ille, historiis involvam carmina cæcis,
 Non soleam quamvis hoc genus ipse sequi.
 Illius ambages imitatus in Ibide dicar,
 Oblitus moris judiciiue mei.
 Et quoniam qui sis, nondum quaerentibus edo,
 Ibdidis interea tu quoque nomen habe.
 Utque mei versus aliquantum noctis habebunt;
 Sic vitæ series tota sit atra tuæ.
 Hæc tibi natali saxo, Janique Kalendis
 Non mentituro quilibet ore legat.
 Di maris, & terræ quique his meliora tenetis
 Inter diversos cum Jove regna polos.
 Huc precor, huc vestras omnes advertite mentes,
 Et finite optatis pondus inesse meis.
 Ipsaque tu Tellus, ipsum cum fluctibus Æquor,
 Ipse meas Æther accipe summe preces.
 Sideraque, & radiis circumdata Solis imago,
 Lunaque, quæ numquam, quo prius, orbemicas.
 Noxque tenebrarum specie reverenda tuarum:
 Quæque ratum triplici pollice netis opus.
 Quique per infernas horrendo nurmure valles
 Imperjuratæ laberis amnis aquæ.
 Quasque ferunt torto vittatis angue capillis
 Carceris obscuras ante sedere fores.
 Vos quoq; plebs Superum, Fauni, Sathyriq; Laresq;
 Fluminaque, & Nymphæ, Semideumque genus.
 Denique ab antiquo Divi veteresque, novique,
 In nostrum cuncti tempus adeste, Chao.
 Carmina dum capiti malefido dira canuntur,
 Et peragunt partes ira dolorque suas.

Au-

Annuite optatis omnes ex ordine nostris:
 Et pars sit voti nulla caduca mei.
 Quæque precor, fiant: ut non mea dicta, sed illa
 Pæsiphaes generi verba fuisse putet.
 Quasque ego transiero pænas, patiatur & istas:
 Pleniùs ingenio sit miser ille meo.
 Neve minus noceant fictum execrantia nomen
 Vota, minus magnos commoveantve Deos.
 Illum ego devoveo, quem mens intelligit, Ibin;
 Qui se scit factis hæc meruisse suis.
 Nulla mora est in me: peragam rata vota Sacerdos:
 Quisquis ades, sacris ore favete meis.
 Quisquis ades sacris, lugubria dicite verba,
 Et fletu madidis Ibin adite genis.
 Omnibusque malis, pedibusque occurrite lævis,
 Et nigræ vestes corpora vestra tegant.
 Tu quoque, quid dubitas ferales fumere vittas?
 Jam stat [ut ipse vides] funeris ara tui.
 Pompa parata tibi est: votis mora tristibus absit;
 Da jugulum cultris hostia dira meis.
 Terra tibi fruges, annis tibi denegat undas:
 Deneget afflatus ventus & aura suos.
 Nec tibi Sol clarus, nec sit tibi lucida Phæbe;
 Destituant oculos sidera cuncta tuos.
 Nec se Vulcanus, nec se tibi præbeat aer,
 Nec tibi det tellus, nec tibi pontus iter.
 Exul inops erres, alienaque limina lustres,
 Exiguumque petas ore tremente cibum.
 Nec corpus querulo, nec mens vacet agra dolore;
 Noxque die gravior sit tibi, nocte dies.
 Sisque miser semper, nec sis miserabilis ulli:
 Gaudeat adversis fæmina virque tuis.
 Accedat lacrymis odium, dignusque putere,
 Qui mala cum tuleris plurima, plura feras.
 Sitque [quod est rarum] solito defecta favore:
 Arumnæ facies invidiosa tuæ.
 Causaque non desit, desit tibi copia mortis:
 Optatam fugiat vita coacta necem.

Luctatusque diu cruciatos spiritus artus.
 Deferat, & longa torqueat ante mora.
 Evenient: dedit ipse mihi modo signa futuri
 Phæbus: & à læva mæsta volavit avis.
 Certe ego, quæ voveo, superos motura putabo:
 Speque tuæ mortis, perfide semper alar.
 Finiet illa dies, quæ te mihi subtrahet olim:
 Finiet illa dies, quæ mihi tarda venit.
 Et prius hæc animam, nimium tibi sæpe petitam
 Auferet illa dies, quæ mihi fera venit.
 Quam dolor hic umquam spatio evanescere possit
 Leniat aut odium tempus & hora meum.
 Pugnabunt jaculis dum Thraces, Jazyges arcu,
 Dum tepidus Ganges, frigidus Ister erit.
 Robora dum montes, dum pabula mollia campi,
 Dum Tiberis flavas Tuscus habebit aquas.
 Bella geram tecum: nec mors mihi finiet iras;
 Sæva sed in manes manibus arina dabit.
 Tunc quoque, cum vacuas fuero dilapsus in auras,
 Exanimis mores oderit umbra tuos.
 Tunc quoque factorum veniam memor umbra tuorum,
 Insequar & vultus ostia larva tuos.
 Sive ego, quod nolim, longis consumptus ab annis,
 Sive manu facta morte solutus ero.
 Sive per immensas jactabor naufragus undas;
 Nostraque longinquus viscera piscis edet.
 Sive peregrinæ carpent mea membra volucres;
 Sive meo tingent sanguine rostra lupi.
 Sive aliquis dignatus erit supponere terræ,
 Et dare plebejo corpus inane rogo.
 Quidquid ero, Stygiis erumpere nitar ab oris,
 Et tendam galidas ultor in ora manus.
 Me vigilans cernes: tacitis ego noctis in umbris
 Excutiam somnos, visus adesse, tuos.
 Denique quidquid ages, ante os oculisque volabo,
 Et querar, & nulla sede quietus eris.
 Verbera torta dabunt sonitum: nexæque colubris
 Conscia fumabunt semper ad ora faces.

His vivus furis agitabere, mortuus isdem:
 Et brevior pœna vita futura tua est.
 Nec tibi contingent funus lacrymæque tuorum:
 Indeploratum projiciere caput.
 Carnificisque manu populo plaudente traheris,
 Infixusque tuis ossibus uncus erit.
 Ipsæ te fugient, quæ carpunt omnia, flammæ:
 Respuet invisum iusta cadaver humus.
 Unguibus & rostro tardus trahet ilia vultur,
 Et scindent avidæ perfida corda canes.
 Deque tuo fiet (licet hac sis laude superbus)
 Infatiabilibus corpore rixa lupis.
 In loca ab Elysiis diversa fugabere campis,
 Quasque tenet sedes noxia turba, coles.
 Sisyphus est illic saxum volvensque petensque;
 Quique agitur rapidæ vinctus ab orbè rotæ.
 Quæque gerunt humeris perituras Belides undas,
 Exulis Ægypti turba cruenta nurus.
 Poma pater Pelopis præsentia quærit, & idem
 Semper eget, liquidis semper abundat aquis.
 Jugeribusque novem qui summus ditat ab imo,
 Visceraque assiduæ debita præbet avi.
 Hic tibi de Furiis scindet latus una flagello,
 Ut sceleris numeros confiteare tui.
 Altera Tartareis sectos dabit anguibus artus:
 Tertia fumantes incoquet igne genas.
 Noxia mille modis lacerabitur umbra; tuasque
 Æacus in pœnas ingeniosus erit.
 In te transcribet veterum tormenta reorum:
 Manibus antiquis causâ quietis eris.
 Sisyphæ, cui tradas revolubile pondus, habebis:
 Versabunt celeres nunc nova membra rotæ.
 Hic erit, & ramos frustra qui captet & undas;
 Hic inconsumpto viscere pascet aves.
 Nec mortis pœnas mors altera finiet hujus,
 Horaque erit tantis ultima nulla malis.
 Inde ego pauca canam; frondes ut si quis ab Ida,
 Aut summam Libyco de mare carpat aquam.
 Nam

Nam neque quot flores Sicula nascantur in Hybla,
 Quotve ferat dicam terra Cilicis crocos.
 Nec cum triftis hyems Aquilonis inhorruit alis,
 Quam multa fiat grandine canus Athos.
 Nec mala voce mea poterunt tua cuncta referri,
 Ora licet tribus multiplicata mihi.
 Tot tibi, væ misero, venient talesque ruinæ,
 Ut cogi in lacrymas me quoque posse putem.
 Illæ me lacrymæ facient sine fine beatum:
 Dulcior hic risu tunc mihi fletus erit.
 Natus es infelix (ita Di volvere) nec ulla
 Commoda nascenti stella, levissime fuit.
 Non venus affulsit, non illa Juppiter hora:
 Lunare non apto, Solve fuere loco.
 Nec satis utiliter positos tibi præbuit ignes,
 Quem peperit magno lucida Maja Jovi.
 Te fera, nec quicquam placidum spondentia Martis
 Sidera prefferunt, falciferique fens.
 Læx quoque natalis, ne quid, nisi triste, videres,
 Turpis, & inductis nubibus atra fuit.
 Hæc est, in Fastis cui dat gravis Allia nomen;
 Quæque dies Ibin publica damna tulit.
 Qui simul impuræ matris prolapsus ab alvo
 Cinyphiam fædo corpore pressit humum.
 Sedit in adverso nocturnus culmine bubo,
 Funereoque graves edidit ore sonos.
 Protinus Eumenides lavere palustribus undis,
 Qua cava de Stygiis fluxerat unda vadis.
 Pectoraque unxerunt Erebeæ felle colubræ,
 Terque cruentatas increpuere manus.
 Gutturaque imbuerunt infantia lacte canino,
 Hic primus pueri venit in ora cibus.
 Perbibit inde suæ rabiem nutricis alumnus,
 Latrat & in toto verba canina foro.
 Membraque vinxerunt tinctis ferrugine pannis,
 A male deserto quos rapuere rogo.
 Et, ne non fultum nuda tellure jaceret,
 Molle super silices imposuere caput.

Jamque recessuræ viridi de stipite factas
 Admorunt oculis usque sub ora faces.
 Flebat, ut est infans fumis contactus amaris,
 De tribus est cum sic una locuta foror.
 Tempus in immensum lacrymas tibi vomimus istas;
 Quæ semper causa sufficiente cadant.
 Dixerat at Clotho iussit promissa valere,
 Nevit & infausa stamina pulla manti.
 Et ne longa suæ præfagia diceret horæ,
 Fata canet vates qui tua, dixit erit.
 Ille ego sum vates, ex me tua vulnera disces:
 Di modo dent vires in mea verba suas.
 Carminibusque meis accedant pondera rerum,
 Quæ rata per luctus experire tuos.
 Neve sine exemplis ævi cruciere prioris,
 Sint tua Trojanis non leviora malis.
 Quantaque clavigeri Pæantius Hercules heres,
 Tanta venenato vulnera crure geras.
 Nec levius doleas, quam qui bibit ubera cervæ,
 Armatusque tulit vulnus, inermis opem.
 Quique ab equo præceps in Aleja decidit arva;
 Exitio facies cui sua pæne fuit.
 Id, quod Amyntorides, videas, trepidamque ministro
 Prætentis baculo luminis orbis iter.
 Nec plus aspicias, quam quem sua filia rexit:
 Expertus scelus est cujus uterque parens.
 Qualis erat, postquam est iudex de lite jocosa
 Sumptus, Apollinea clarus in arte senex.
 Qualis & ille fuit, quo præcipiente, columba
 Est data Palladiæ prævia duxque rati.
 Quique oculis caruit, per quos male viderat aurum,
 Inferias nato quos dedit orba parens.
 Pastor ut Ætnæus, qui casus ante futuros
 Telemus Eurymedes vaticinatus erat.
 Ut duo Phinidæ, quibus idem lumen ademit,
 Qui dedit, ut Thamyrae, demodocique caput.
 Sic aliquis tua membra fecer, Saturnus ut illas
 Subsecuit partes, unde creatus erat.

Nec

Nec tibi sit melior tumidis Neptunus in undis,
 Quam cui sunt tubitæ frater & uxor aves.
 Solertique viro, lacerae quem fracta tenentem
 Membra ratis Semeles est miserata foror.
 Vel tua, ne pænæ genus hoc cognoverit unus,
 Viscera diversis scissa ferantur equis.
 Vel quæ, qui redimi Romano turpe putavit,
 A duce Puniceo pertulit, ipse feras.
 Nec tibi subsidio sit præsens numen ut illi,
 Cui nihil Hercei profuit ara Jovis.
 Utque dedit saltus è summo Thesalus Ossa;
 Tu quoque saxoso præcipitere jugo.
 Aut velut Euryali, qui sceptrum cepit ab illo,
 Sint artus avidis anguibus eica tui.
 Vel tua maturet, sicut Minoja fata,
 Per caput infusæ fervidus humor aquæ.
 Utque parum mihi, sed non impune, Prometheus,
 Aerias volucres sanguine fixus alas.
 Aut velut Etraciae magno ter ab Hercule quintus,
 Cæsus in immensum projiciare fretum.
 Aut, ut Amyntiaden, turpi dilectus amore
 Oderit, & sævo vulneret ense puer.
 Nec tibi fida magis misceri pocula possint,
 Quam qui cornigero de Jove natus erat.
 More vel intereas capti suspensus Achæi,
 Qui miser aunisera teste pendit aqua.
 Aut, ut Achillidæ cognato nomine clarum,
 Opprimat hostili tegula iacta manu.
 Nec tua, quam Pyrrhi, felicius ossa quiescant;
 Sparsa per Ambracias quæ jacuere vias.
 Nataque ut Æacide, jaculis moriaris adactis:
 Non licet hoc Cereri dissimulare nefas.
 Utque nepos dicti nostro modo carmine regis,
 Cantharidum succos dante parente bibas.
 Aut pia te cæso dicatur adultera: sicut
 Qua cecidit Leucon vindice, dicta pia ast.
 Inque pyram tecum carissima pignora mittas,
 Quam finem vitæ Sardanapalus habet.

Utque

Utque Jovis Libyci templum violare parantes;
 Acta Noto vultus condat arena tuos.
 Utque necatorum Darei fraude fecundi,
 Sic tua subfidens devoret ora cinis.
 Aut ut olivifera quondam Sicyone fugato,
 Sit frigus moris causa fameque tuæ.
 Aut ut Atarnites infutus pelle juveni
 Turpiter ad dominum præda ferare tuum.
 Inque tuo thalamo ritu jugulerè Pheræi,
 Qui datus est letho conjugis ense tuæ.
 Quosque puras fidos, ut Lantæus Alevas,
 Vulnere non fidos experire tuo.
 Utque Milon, sub quo cruciata est Pifa tyranno,
 Vivus in occultas præcipiteris aquas.
 Quæque in Adimantum Philasæ regnatenentem
 Ab Jove venerunt, te quoque tela petant.
 Aut ut Amasiniacis quondam Lenæus ab oris,
 Nudus Achillea detituaris humo.
 Utque vel Eurydamas ter circumbusta Thrasylli
 Est Larissæis raptus ab hoste rotis.
 Vel qui, quæ fuerat tutatus mania sæpe,
 Corpore lustravit non diuturna suo.
 Utque novum passa est genus Hippomenes a pænæ,
 Tractus & Actæa ferrat adulter humo.
 Sic ubi vita tuos inuisa reliquerit artus,
 Ultiores rapiens turpe cadaver equi.
 Viscera sic aliquis se pulvis tua figat, ut olim
 Fixa sub Euboico Graja fuere sinu.
 Utque ferox perit & fulmine, & æquore raptor,
 Sic te merfuras aduere ignis aquas.
 Mens quoque sic firiis vecors agitetur, ut illi,
 Unum cui toto corpore vulnus erat.
 Utque Dryantidæ Rocoæ a regna tenenti,
 In gemino dispar cui pede culus erat.
 Ut fuit Oeræo quondam, generoque draconum,
 Tifaménique patri, Calli hocque viro.
 Nec tibi contingat matrona pudicior illa,
 Qua potuit Tydeus erubuisse nuru.

Quæ-

Quæque sui Venerem junxit cum fratre mariti,
 Locris in ancillæ dissimulata necem.
 Di quoque tam faciant possis gaudere fideli
 Conjuge, quam Talai Tyndareique gener.
 Quæque parare suis lethum patruelibus ausæ
 Belides assidua colla premuntur aqua.
 Byblidos, & Canaces, sicut facit, ardeat igne,
 Nec, nisi per crimen, sit tibi nota soror.
 Filia si fuerit, sit quod Pelopea Thyestæ,
 Myrra suo patri, Nyctimeneque suo.
 Filia neve magis capiti sit fida parentis,
 Quam tua vel Pterela, vel tua Nise fuit.
 Infamemque locum sceleris quæ nomine fecit,
 Presit, & inductis membra paterna rotis.
 Ut juvenes, pereas, projecta cadavera, quorum,
 Oraque Pifæ sustinuerè fores.
 Ut qui perfusam miserorum cæde procorum,
 Ipse suo melius sanguine tinxit humum.
 Proditor ut sævi perit auriga tyranni,
 Qui nova Myrtosæ nomina fecit aquæ.
 Ut qui velocem frustra petiere puellam,
 Dum facta est pomis tardior illa tribus.
 Ut qui tecta novi formam celantia monstri,
 Intrarunt cæcæ non redeunda domus.
 Ut quorum Æacides misit violentus in altos
 Corpora cum senis altera fena rogos.
 Ut quos obscuri victos ambagibus oris,
 Legimus infandæ Sphingæ dedisse neci.
 Ut qui Bistonis templo cecidere Minervæ,
 Propter quod facies nunc quoque versa Deæ est.
 Ut qui Threicii quondam præsepia regis
 Fecerunt dapibus sanguinolenta suis.
 Therodamanteos ut qui sensere leones,
 Quique Thoantæ Taurica sacra Deæ.
 Ut quos Scylla vorax, Scyllæque adversa Charybdis
 Dulichis pavidos eripuerè rati.
 Ut quos demisit vastam Polyphemus in alvum:
 Ut Læstrygonias qui subijere manus.

Ut

Ut quos dux Penus misit putealibus undis,
 Et jacto canas pulvere fecit aquas.
 Et velut Icaridos famulæ periire, procique,
 Inque caput domini qui dabat arma procis.
 Ut jacet Aonio luctator ab hospite fufus,
 Qui [mirum] victor, cum cecidisset, erat.
 Vt quos Antæi fortes pressere lacerti,
 Quosque feræ morti Lemnia turba dedit.
 Vt qui post longum sacri monstrator iniqui,
 Elicuit pluvias victima cæsus aquas.
 Frater ut Antæi, quo sanguine debuit, aras
 Tinxit, & exemplis occidit ipse suis.
 Vt qui terribiles pro gramen habentibus herbis,
 Impius humano viscere pavit equos.
 Vt duo diversis sub eodem vindice cæsi
 Temporibus, Nessus, Dexamenique gener.
 Vt pronepos, Saturne, tuus; quem reddere vitam
 Ipse Coronides vidit ab urbe sua.
 Vt Sinis, & Scyron, & de Polypemone natus,
 Quique homo parte sui, parte juvencus erat.
 Quique trabes pressas ab humo mittebat in auras,
 Æquoris aspiciens hujus & hujus aquas.
 Quæque Ceres vidit læto pereuntia vultu
 Corpora Thesea Cercyonea manu.
 Hæc tibi, quem precibus justis mea devovet ira,
 Eveniant, aut his non leviora malis.
 Qualis Achæmenides Sicula desertus in ora,
 Troica cum vidit vela venire, fuit.
 Qualis erat nec non fortuna binominis Iri,
 Quique tenent pontem, quæ tibi pejor erit.
 Filius & Cereris frustra tibi semper ametur,
 Destituatque tuas sæpe petitus opes.
 Vtque per alternos unda labente recurfus,
 Subtrahitur presso mollis arena pede.
 Sic tua nescio quo semper fortuna liquefcet:
 Lapscque per medias effluit usque manus.
 Vtque pater solitæ varias mutare figuras,
 Plenus inextincta deficere fame.

Nec

Nec dapis humanæ tibi erunt fastidia quaque
 Parte potes, Tydeus temporis hujus eris.
 Atque aliquid facias, à vespere Solis in ortus
 Cur externati rursus agantur equi.
 Fæda Lycaoniæ repetes convivia mensæ,
 Tentabisque iterum fallere fraude Jovem.
 Teque aliquis posito tentet vim numinis opto:
 Tantalides tu sis, Tereidesque puer.
 Et tua sic latos spargantur membra per agros,
 Tamquam quæ patrias detinuere vias.
 Ære Perillæo veros imitere juvencos,
 Ad formam tauri conveniente sono.
 Vtque ferox Phalaris, lingua prius ense refecta,
 More bovis, Paphio clausus in ære gemas.
 Dumque redire voles ævi melioris in annos,
 Vt vetus Admeti decipiare focer.
 Atque eques in medii mergare voragine cæni,
 Dummodo sint fati nomina nulla tui.
 Atque utinam pereas, veluti de dentibus orti
 Sidonia jactis Graja per arva manu.
 Et quæ Penthides fecit, fraterque Medusæ,
 Eveniant capiti vota sinistra tuo.
 Et quibus exiguo est volucris devota libello
 Corpora projecta quæ sua purgat aqua.
 Vulnere totque feras, quot dicitur ille tulisse,
 Cujus ab inferiis culter abesse solet.
 Attonitusque feces, ut quos Cybeleja mater
 Incitat ad Phrygios, vilia membra, modos.
 Deque viro fias nec fæmina nec vir, ut Attys,
 Et quæ tias molli tympana rauca manu.
 Inque pecus Magnæ subito vertare Parentis,
 Victor ut est celeri victaque versa pede.
 Solaque Limone pænâ ne senserit illam,
 Et tua dente fero viscera carpat equus.
 Aut, ut Cassandri dominus, non mitior illo,
 Saucius ingesta contumuleris humo.
 Aut, ut Abantiades, aut ut Lynæus heros,
 Cæsus in æquoreas præcipiteris aquas.

Q 2

Vi

Victima vel Phæbo sacras mactæris ad aras,
 Quam tulit à sævo Theudotus hoste necem.
 Aut te devoteat certis Abdera diebus:
 Saxaque devotum grandine plura petant.
 Aut Jovis infesti telo feriare trifulco,
 Vt fatus Hipponoo, Dosithoesque pater.
 Vt foror Autoones: ut cui matertera Maja est:
 Vt temere optatos qui male rexit equos.
 Vt ferus Æolides, ut sanguine natus eodem,
 Quo genita est, liquidis quæ caret Arctos aquis.
 Vt Macedo rapidis icta est cum conjugè flammis,
 Sic precor ætherci vindicis igne cadas.
 Prædave sis illis, quibus est Latonia Delos
 Ante diem raptò non adeunda Thraso.
 Quique verecundæ speculantem labra Dianæ,
 Quique Crotopiaden diripere Linon.
 Neve venenato levius feriaris ab angue,
 Quam fenis Oægri Calliopesque nurus.
 Quam puer Hypsipyles, quam qui cava primus acuta
 Cuspide suspecti robora fixit equi.
 Neve gradus adeas Elpenore cautius altos:
 Vimque feras vini, quo tulit ille modo.
 Tamq; cadas domitus, quam quisquis ad arma vocantè
 Juvit inhumanum Thiodamanta Dryòps.
 Quam ferus ipse suo perit mactatus in antro
 Proditus inclusæ Cacus ab ore bovis.
 Quam qui dona tulit Lernæo tincta veneno,
 Euboicasque suo sanguine tinxit aquas.
 Vel de præcipiti venias in Tartara saxo,
 Vt qui Socraticum de nece legit opus.
 Vt qui Thesææ fallacia vela carinæ
 Vidit: ut Iliaca missus ab arce puer.
 Vt teneri nutrix, eadem matertera, Bacchi.
 Vt cui causa necis serra reperta fuit.
 Lydia se scopulis ut virgo misit ab altis,
 Dixerat invito quæ mala verba Deo.
 Fæta sibi occurrat patrio popularis in arvo,
 Sitque Phayllacæ causa læna necis.

Quique Lycurgiden letavit, & arbore natum,
 Idmonaque audacem, te quoque rumpat aper.
 Ique vel exanimis faciat tibi vulnus, ut illi,
 Ora super fixi quem cecidere fais.
 Sive idem, simili pinus quem morte peremit,
 Phryx & venator sis Berecynthiades.
 Si tua contigerit Minoas puppis arenas,
 Te Corcyræum Crellia turba putet.
 Lapsuramque domum subeas, ut sanguis Alevæ,
 Stella Leoprepidæ cum fuit æqua viro.
 Vtque vel Evenus torrenti flumine merfus,
 Nomina des rapidæ, vel Tyberinus, aquæ,
 Astacidæque modo decisa cadavere trunco,
 Digna feris, homini sit caput esca tuum.
 Quodque ferunt Brotean fecisse cupidine mortis,
 Des tua succensæ membra cremanda pyræ.
 Inclususque necem cavea patiaris, ut ille
 Non profecturæ conditor historiæ.
 Vtque repertori nocuit pugnacis Iambi,
 Sic sit in exitium lingua proterva tuum.
 Vtque parum stabili qui carmine læsit Athenas,
 Invisus pereas deficiente cibo.
 Vtque lyræ vates fertur periisse severæ,
 Causa sit exitii dextera læsa tui.
 Vtque Agamemnonio vulnus dedit anguis Orestæ,
 Tu quoque de morsu virus habente cadas.
 Sit tibi conjugii nox prima novissima vitæ,
 Eupolis hoc perit & nova nupta modo.
 Vtque cothurnatum cecidisse Lycophrona narrant,
 Hæreat in fibris fixa sagitta tuis.
 Aut lacer in sylvis manibus spargare tuorum:
 Sparfus ut est Thebis angue creatus avo.
 Perque feros montes tauro rapiente traharis,
 Vt tracta est conjux imperiosa Lyci.
 Quodque suæ passa est pellex invita forori,
 Excidat ante pedes lingua resecta tuos.
 Conditor ut tardæ læsus cognomine Myrrha
 Orbis in innuneris inveniare locis.

Inque tuis opifex, vati quod fecit Achæo;
 Noxia luminibus spicula condat apis.
 Fixus & in duris carparis viscera faxis,
 Ut cui Pyrrha sui filia fratris erat.
 Ut puer Harphagides referas exempla Thyestæ,
 Inque tui cæsus viscera patris eas.
 Trunca geras fævo mutilatis partibus ense,
 Qualia Mimnermi membra fuisse ferunt.
 Vtve Syracusio prestrieta fauce poetæ,
 Sic animæ laqueo sit via clausa tuæ.
 Nudave derepta pateant tua viscera pelle,
 Vt Phrygium cuius nomina flumen habet.
 Saxificæ videas infelix ora Medusæ,
 Cephenum multos quæ dedit una neci.
 Poniadum morsus subeas, ut Glaucus, equarum
 Inque maris salias, Glaucus ut alter, aquas.
 Vtque duobus idem dictis modo nomen habenti,
 Præfocent animæ Gnosia mella viam.
 Sollicitoque bibas, Anyti doctissimus olim
 Imperturbato quod bibit ore reus.
 Nec tibi, si quid amas, felicius Hæmoe cedit,
 Vt sua Macareus, sic potiare tua.
 Vel videas, quod jam cum flammæ cuncta tenerent
 Hectoreus patria vidit ab arce puer.
 Sanguine probra luas, ut avo genitore creatus,
 Per facinus soror est cui sua facta parens.
 Ossibus inque tuis teli genus hæreat illud,
 Traditur Icarii quo cecidisse gener.
 Vtque loquax in equo est elius guttur acervo,
 Sic tibi claudatur pollice vocis iter.
 Aut ut Anaxarchus pila minuaris in alta,
 Jactaque pro solitis frugibus ossa sonent.
 Vtque patrem Psamatis, condat te Phæbus in ima
 Tartara, quod natæ fecerat ille suæ.
 Inque tuos ea pestis eat, quam dextra Choræbi
 Vicit, opem miseris Argolicisque tulit.
 Vtque nepos Æthræ, Veneris moriturus ob iram,
 Exul ab attonitis excutiaris equis,

Pro-

Propter opes nimias ut perdidit hospes alumnus;
 Perdat ob exiguas te tuus hospes opes.
 Vtve ferunt fratres sex cum Damascithone cæsos
 Intereat totum sic genus omne tuum.
 Addidit ut fidicem miseris sua funera natis,
 Sic tibi sint vitæ tædia iusta tuæ.
 Vtque soror Pelopis, saxo dureris aborto,
 Et læsus lingua Battus ab ipse sua.
 Aera si misso vacuum jaculabere disco,
 Quo puer Oebalides, ictus ab orbe cadas.
 Si qua per alternos pulsabitur unda lacertos,
 Omnis Abydena sit tibi pejor aqua.
 Comicus ut mediis periit, dum nabat, in undis;
 Et tua sic Stygius strangulet ora liquor.
 Aut ubi ventosum superaris naufragus æquor,
 Contacta pereas, ut Palinurus, humo.
 Vtque cothurnatum vatem tutela Dianæ,
 Dilaniet vigilum te quoque turba canum.
 Aut tu Trinacrii salias super ora Gigantis,
 Plurima qua flammæ Sicani Ætna vomit.
 Diripiantque tuos insanis unguibus artus
 Strymonæ matres, Orpheos esse ratæ.
 Natus ut Althææ flammis absentibus arsit,
 Sic tuus ardeat stipitis igne rokus.
 Vt nova Phasiaca compressa est nupta corona,
 Vtque pater nuptæ, cumque parente domus.
 Vt cruor Herculeos abiit diffusus in artus,
 Corpora pestiferum sic tua virus edat.
 Qua sua Penthiden proles est ulta Lycurgum,
 Hæc maneat teli te quoque plaga novi.
 Vtque Milon, robur diducere fissile tentes
 Nec possis captas inde referre manus.
 Muneribusque tuis lædaris, ut Icarus, in quem
 Intulit armatas ebria turba manus.
 Quodque dolore necis patriæ pia filia fecit,
 Vincula per laquei fac tibi guttur eant.
 Obstructoque famem patiaris limine tecti,
 Vt legem pænæ cui dedit ipsa parens.

Illius

Illius exemplo vires simulacra Dianæ,
 Aulidis à portu qui leve vertit iter.
 Naupliadæve modo ficto pro crimine pænas
 Morte luas, nec te non meruisse juvet.
 Æthalion vita spoliavit ut Iſidis hoſpes,
 Quem memor à ſacris nunc quoque pellit Ion:
 Vtque Melanthea tenebris à cede latentem
 Prodidit officio luminis orba parens.
 Sic tua conjeſtis fodiantur peſtora telis,
 Sic precor auxiliis impediare tuis.
 Qualis equos pacto, quos fortis agebat Achilles,
 Acta Phrygi umido eſt, nox tibi talis eat.
 Nec tu quam Rheſus ſomno meliore fruaris,
 Quam comites Rheſo tum necis, ante via.
 Vt quos cum Rutulo morti Rhamnete dederunt
 Inpiger Hyrtacides, Hyrtacideque comes.
 Cliniadæve modo circumdatus ignibus atris
 Membra feras Stygiæ ſemicremata rati.
 Vtve Remo muros auſo tranſire recentes,
 Noxia ſint capiti ruſtica teta tuo.
 Denique, Sarmaticas inter Geticaſque ſagittas,
 His precor ut vivas, & moriare locis.
 Hæc tibi tantisper ſubito ſint miſſa libello,
 Immemores ne nos eſſe querare tui.
 Pauca quidem, fateor, ſed Di dent plura rogatis,
 Multiplicentque ſuo vota favore mea.
 Poſtmodo plura leges, & nomen habentia verum,
 Et pede quo debent acria bella geri.

PUB.

OVIDII

NASONIS

VITA,

ET OPERA.

Ovidius Naſo Sulmone, quæ urbs eſt in Peli-
 gnis (ut ipſe quoque ſcribit) ex Equeſtri Na-
 ſonum familia Minervæ Quinquatriſ natus eſt de-
 cimo quarto Kalendas Aprilis, Hircio & Panſa con-
 ſulibus, qui bello Antoniano apud Mutinam in
 pugna ceciderunt. Cum fratre natu majore clarif-
 ſimis & Grammaticis, & Rhetoribus Romæ ope-
 ram dedit: Ac ut patri magis obtemperaret, quam
 quod illo ſtudio delectaretur, Legibus quidem in-
 cumbere cæpit: ſed cum pater vita ſunctus eſſet,
 ad humaniores muſas rediit, celeberrimoſque illo-
 rum temporum poetas ſibi conciliavit: Æmilium
 Macrum Veronenſem, qui de herbis diligentiffime
 ſcripfit: Ponticum, qui Thebaida compoſuit: Pro-
 pertium Elegiarum, Batthum Jamborum ſcripto-
 rem,

rem, & Horatium Flaccum. Vxores tres duxit; quarum duas repudiavit, cum tertia conjunctissime vixit, ex qua duas etiam filias suscepit. Cum vero ad Juliam Augusti filiam sub Corynnæ nomine lascivas de amoribus elegias scripserit deprehensus foret, in exilium annos quinquaginta natus ab Augusto ipse fuit ejectus, in Pontumque relegatus; Vbi cum novem annos tristissime exegisset, vita functus Tomis [ut Eusebius in Chronicis scribit] fuit sepultus. Tameñ autem & ipse alia quædam jactat regendi criminis gratia, & plerique aliter putant; illa tamen, quam dixi, fuisse exilii causam, ex his Sidonii poetæ lepidissimis versibus aperte demonstratur:

- „ Et te carmina perlibidiosa
 „ Notum, Naso tener, Tomosque missum,
 „ Quondam Cæsareæ nimis puellæ
 „ Fallo nomine subditum Corynnæ.

Multi nobis sæcunditatis ingenii sui monumenta reliquit, partim in exilio, partim Romæ conscripta. Nam in exilio, & de Tristibus, & de Ponto, & in Ibin, & de morte Drusi ad Liviam Consolationem, & duodecim Fastorum libros, quorum sex tantum extant, quamquam nuper omnes inventi ferantur, & Germanicum triumphum composuit. De piscibus opusculum inchoatum reliquit. Ante vero quam exularet, jam Artem amandi emiserat, Amoris remedium, suos amores ad Corynnam, amatorias Heroidum epistolas; Medeam tragædiam; quæ (ut scribit Fabius Quintil.) ostentare videtur, quantum vir ille præstare poterit, si ingenio suo temperare, quam indulgere maluisset: Metamorphosin, quam subita relegatione perturbatus emendare non potuit: id quod ipse his carminibus perspicue testatum reliquit.

„ Or-

Orba parente suo quicumq; volumina tangis,
 „ His saltem vestra detur in urbe locus.
 „ Quoq; magis faveas, non sunt hæc edita ab illo,
 „ Sed quasi de domini funere rapta sui.
 „ Quicquid in his igitur vitii rude carmē habebit,
 „ Emendaturus, si licuisset, erat.
 Metamorphosi autem, ut aliquid de Operis quoque inscriptione dicamus, transformatio, transfiguratio interpretari potest; quamvis enim & alia cognitu perquam jucunda hoc in opere narrantur: illuc tamen omnia tendunt, ut quæcumque Metamorphoses explicantur, concinne, apteque copulentur.

FINIS:

Antonio Buentello

